

פרוטוקול מס' ד/30
מישיבת ועדה הכלכלה
מיום ד' ט' בתמוז תשס"ו - 29.6.55
בשעה 17.30

חברי הועדה:

המזכיר:

- מ. בנטוב - היו"ר
- י. מורי
- א. כהן
- מ. חזני
- י. ניצני
- ע. מימון
- ר. פלדמן

מוזמנים:

- מר הוגני - מטעם משרד המשפטים
- מר פלכסר - מזכיר הועדה

סיכום עבודת הועדה.

טד-גילום:

היו"ר מ. בנטוב: אני מנין שהתכנסנו בעיקר כדי להצטלם. אבל יתונה השעה להגיד איש לדעהו דברי פרידה קצרים. אינני בטוח על אלה הסבורים, שהדבר הנצחי שיטאר מועדת הכלכלה, זה הצלום.

היו לנו הרבה ויכוחים, לפעמים די מתוחים, היו לינינו חלוקי דעות בדברים רבים. אבל נדמה לי שהיו גם דברים שעשינו אותם ברוח טובה, ובכל זאת השארנו מאחורינו עקבות מסוימים בתחוקה הישראלית, טרשומס כודמי עוד יבלוט. לא עסקנו רק בחוקים, אלא גם בבירורים, וזאת כי אינני יכול להגיד זאת על כל המסרדים, ארי הרושם שלי הוא, שהיו משרדי מסשלה לא טעטים, שההמלצות שלנו, האערות שלנו, ולפעמים גם ההתערבות שלנו, השפיעו עליהם השפעה מתקנת ועוזרת.

אחד המבצעים הגדולים שעשינו, הוא מבצע צפת. אני חושב שהועדה יכולה לזקוף על חשבונה מבצע זה שהביא לידי הישגים גלתי מב טלים, אם כי המציאות רחוקה מאותו חזון שכולנו היינו שותפים לו.

אני חושב שגם בצבור, היתה הרגשה שועדת הכלכלה משמשת כתובה לצירור טענות על קיפוחים, אי-הבנות ובעיות אינדבידואליות חטורות בשטח הכלכלי, ולא פעם נסינו לעזור, ולא בלי הצלחה, לאנשים במתרון בעיותיהם השונות.

דבר אחד שלא הצלחנו להגשימו במלוא ההיקף, מלה הם סיורי הועדה. תמיד נמצאנו תחת לחץ של רצון מצד חלק מחברי הועדה לערוך סיורים, וכאשר הסיורים היו יוצאים לפועל, החברים לא היו נוהרים בהסתייגותם. אבל חלק מהחברים השתתף בסיורים שהביאו תועלת לעבודת הועדה.

לשיכוח 4 שנות עבודתנו, יש לי הרשעה, כי אנו יכולים לסכם במצפון נקי - לא פיגרנו אחרי ועדות אחרות ומלמנו את תפקידנו.

א. כהן:

4 שנים זו תקופה לא קצרה גם בחיי חברי הכנסת. אני מוצא ספוק בקשרי הידידות שנקשרו בין החברים בתור חברי הועדה, דבר שבמליטה אינו נתן במידה כזאת. ומלה הם קשרי ידידות של עבודה מסותפת והערכה הדדית. כל אחד היו לא הודאי בקודות חולשה ותורפה, אבל לכל אחד היו נקודות כאלה שהעלו אותו בעיני החברים ובתנו לו אותו דבר שכל יצור מנושי מסתוקק אליו - הערכת זולתו.

יתכן, שאילו עמד לדעותנו יותר זמן, היה כדאי להתחקות על הנסיון שרכשנו לגבי בעיית הפונקציות של ועדות פרלמנטריות, היחסים בינינו ובינין ועדות והפססלה. אבל אין הסעה כשרה לכך. ועדת הכלכלה במצאת בטוב סיווח מלינו, ששח ירודרה יידל עם זה של ועדת הכספים, ולפעמים טובלות מכך שתי הועדות, במקרה דבן אנו סבלנו מהעובדה שנמצאו על הגבול, ומינני יודע אם הפתרון לא יהיה בהקמת שתי ועדות כספיים עם סכומיות סוגדרות.

בעיה אחרת היא בעיית זמן עבודתה של הועדה - האם מספיקה ישיבה אחת של שעתים בשבוע לדיון על הבעיות המסקיות של הסדינה.

אבל עברנו 4 שנים מלה, ואני רוצה לומר, שעברנו אותן בטלום, וגם מתוך אפשרות לציין הישגים מסויימים. היו לנו כמה מבצעים, בירורים מקיפים מאד: הגירור על היבוא, על הסלומים, וכמי שהזכירו כבר - מבצע צפת. היוזמרים במח תרמנו תרומה חשובה, גם למדנו מסו, ומיננו צריכים להתבייש במאוזן זה.

אני רוצה לומר, שאני רוצה חוכה להביע באופן אישי תודה לכמה גורמים. וקודם כל למינה בעד שיתוף הפעולה שלה, ובעד העזרה שהגישה לנו, בעיקר כאשר הושג ההישג, שבכל ישיבה יכולנו לקבל ולעייין בפרוטוקול של הישיבה הקודמת. זה היה דבר חשוב, והוא נעשה מתוך מאמצים וקרבת.

במיוחד אנו גאים על מינה, שהיא אחת דת המעטות מטזכירות הועדות, שלמדו את העניין, ולא פעם בהעדרת וברשות דברי החברים, הוכיחה שהיא ראוייה בעוד 20-30 שנה להיות חברת הכנסת.

לא פחות אנו חייבים תודה ליועץ המשפטי, הנבג, שגם הוא הושיט לנו עזרה רבת ערך, ועזר לנו תמיד באופן הוגן ויעיל והשקיע עבודה רבה בועדה זו. צריך לדעת שאינו לו דברים אחרים, והוא לפרנס זאת ביצע את המוטל עליו ביעילות, מהירות ותנובה.

ואחרון-אחרון, מגיע ליתר שלנו קומפלימנט. לא בוועדות רבות הידני ראש היה איש האפוזוויציה, ואני יודע שזה מבחן קשה, כי הוא צריך היה לנהל עבודת הרוב ולבצע את צורת הפעולה הנצויה לנו עם המסלה בכל שלבי ההתפתחות הפוליטית, כאשר חלק ממנו היא באופוזיציה. הוא עשה זאת בהצלחה והוכיח לא רק לויאליות, מלה גם עניינות מתוך נאמנות לדרך, עקרונותיו והשקפותיו. אנו יתולים לומר, כי אנו מרוצים מאופן התגברותו על קשיים מלה.

אנו מאחלים לכל אלה שהם מועמדים, לחזור לכנסת השלישית ולהתחיל מחדש את הפרשה.

י. אורי: אינני יודע באיזו סידה היו הניכוחים לינו מתוחים. בכל אופן, אני חולק בזה על ידידי ושכני בעסק - ואני מתגאה ששכני בעסק היה היו ר שלי, כי פעם הדרכת אותו בעבודה - כי אני לא הרגשתי כל מתיחות בינינו. הייתי חבר ה-5 ועדות, ונדמה לי שמבחינת המתיחות זו הייתה הועדה השקטה ביותר.

כאשר אני סוקר את הבעיות הכלכליות בהן נתחלבו לפני 4 שנים, בעיות הפיקוח וחלוקת המזונות, ועד הבעיות שבו בהן גזמן האחרון - הרי עברנו כברת דרך ארוכה. דיונינו היו שקטים, ענייניים, ואלה הנמצאים כאן הם שהתמידו בעבודת הועדה ונשארו על גבם עניינים אלה. אני חייב לציין לעצמו של היושב ראש את סבלנותו ויחסו, עקשנותו במיכן הטוב של המלה.

עלי לציין שהיו זמנים שחבר הכנסת אדוב כהן מלא את מקומו של היושב ראש, וגם בו בעזרנו והרגשנו יחדיו יחס חברי בישיבות הועדה שנוהלו על ידו.

אני מצטרף לדבריו של חבר הכנסת כהן על היועץ המשפטי, טר הנגבי, שלמדתי ממנו לא מעט. כשעמדה בפני סוגיה טכסטית, הגיש לי את עזרתו המלאה.

ואתו דבר לגבי טר פלכר - טפירות, נאמנות ופשטות.

ואחרונה אחרונה הריבה - מינה. בלי שום ספק, מינה הייתה חגיגה. בכל אופן, את אשר אמרנו - רשמה. ובכלל אני רוצה להגיד בהזדמנות זו; אם יש דבר בכנסת, פרט לגבין הכנסת, שאני מוצא אותו ליעיל וטוב בין עובדי המדינה - אלה הם עובדי הכנסת. אני מכיר את המנגנון של כל הארץ, ואני חושב שבכנסת התרכז החומר המעולה ביותר, ובודאי שמינה אינה יחידה בה, וחלילה.

אני מביע בזה את מחלי לחברי כהן, כי הם יש מיטתו שאין ספק שלא יהיה בכנסת השלישית, הרי זה אני. אני מאחל לכולכם המסך עבודה טובה ואחדות בין חברי הכנסת במדינת ישראל. אם יש דבר אחד המעיק על הנפש, הרי זה פירוד הלבבות. יכולים להיות חלוקי דעות, אבל לא פירוד לבבות. אני מאחל מלב שלם, שנראה בכנסת השלישית ובוועדת הכלכלה שלה, מוסד המקדם את כלכלת ישראל לטובת המדינה ולטובת עם ישראל.

ר. פלדמן: לא הייתי חבר בכנסת הראשונה. בכנסת השנייה נכנסתי לוועדת הכלכלה לפי בקשתי, ואני שמח על כך. אני מצטער שלא יכולתי להשתתף בכל ישיבות הועדה, ואני מצטער שלא ידעתי שהיום מתקיים ישיבה זו, כי הייתי יכול להביא לכם מכתבים שאני מקבל מחוזי שונים, כיצד הם מעריכים את ועדת הכלכלה של הכנסת כמוסד שהיה נכון לשמוע אנשים, לקבל אותם ולברר את ענייניהם, ובודאי לא פעם להגיש עזרה נאמנה.

נוסף לכך אני מודה לידידתי הרבה בוועדה זו, ואותם דברים שלמדתי, לימדתי אנשים אחרים שלהם נגעו הדברים. ועדת הכלכלה הייתה למעשה בי"ס לכלכלה, כי בתנה לנו הזדמנות לשמוע אנשים היודעים את ענייני הכלכלה בארץ, שולטים על החיים הכלכליים ועל משרדים כלכליים.

אני מודה לכם, כי הרגשתי את עצמי בטוב עם כל חברי הכנסת ובפרט יועדת הכלכלה. אני חומך בלב לבד לדברי חבר הכנסת כהן על היחס הידידותי שהיה בין כל החברים, ויחסו האדיב, האכן והנאמן של מר בנטוב, ששמע כל אחד מסבלנות עם כי לא תמיד הסכים לדבריו.

אני מצטרף לדברי ההערכה לעובדים, שנאמרו

על ידי קודמי. אני מאחל לכם כל טוב, כי אני גיין מלא שללא כל ספק לא יהיה בכנסת השלישית. בכל אופן, אני בפרד כמס בברכת להתראות, כי בכל זאת עוד לא אבדה תקותנו.

ס. חזני :

לא אחזור על דברי ההערכה לעבודת הועדה. עשו זאת חברי קודמי. אומר רק, כי לדעתי פעלה הועדה רבות לא רק בשטח החקיקתי - להפך, בהשוואה לוועדות אחרות, זה חלק קטן מעבודתה - אלא בגירור בעיות באופן סמך ויסודי, שאיחה ליי השפעה טובה על עניני הכלכלה. אבל אני מטכיס לדעתו של מר כהן, שארין לתחום תחומים בשטחי הפעולה שבין ועדת הכספים וועדת הכלכלה.

לא אחזור גם על דברי ההערכה ל"כלי הקודש" של הועדה - היושב ראש, מינה, הנגבי ופלקסר. הערכתנו בתוכה לכולם, ותקותנו ובטחוננו שימשיכו געתיד כשם שהמטיכו בעבר, כי הם הרי גופאי ים יכו.

אבל לעומת זאת תרשו לי, חברים - ואני בטוח שאגיד את דברי הבאים על דעת כולכם - להגיד משהו על זקן חברי הועדה, חבר הכנסת אורי. ידוע לנו שמר אורי מצא לנכון להקדיש את זמנו לעבודה בתנועתנו - תנועת הפועלים, בהדרכה של מושבי העולים, גם בטישרין וגם בעקיפין; ובעיקר את כוחו הספרותי, רוצה הוא להקדיש לעבודה בתנועת המושבים לטובתם של ישובי העולים, שהם כיום רוב בהתישבות החדשה, וזה חסר אנושי הסחייב ט פול אבהי של סטירות נפש, וטעמים כסר אורי היכולים לעשות סלאכה זו. הוא העדיף לעשות את העבודה בבית, ורצונו של אדם זה כבודו. הועדה בפרדת מסנו, ואני מושב שלועדת הכלכלה - ואני מניח גם לוועדות אחרות - תחסר שלוות הנפש וישוב הדעת והאהבת ישראל ורצון לשלום ופשרות ורוח טובה שתמיד שפעה וטרופעת מסר אורי, שבתוכה תרוכה חשובה לייירורי הועדה מצד אחד, ולמציאת שביל הזהב בוועדה מצד שני, ובעיקר ליחס החברי הטוב והיפה. זה בודאי יחסר לוועדת הכלכלה, ודומני שכולנו בפרדים מסר אורי מתוך אותה הרגשה.

היו"ר ס. בנטוב :

כנראה, טוב שנפגשנו והתפתח דבר יותר רציני מאשר חשבנו מלכת ילה. סימן הוא שהיה דבר מה עם לכם של החברים, והיה חשוב שהדברים ייאמרו.

אני רוצה להודות לחברים על דבריהם החבריים והלבביים כלפי, ואני מניח שאני ארין לעשות זאת גם בשם חבר העוזרים שלנו. אני מכה על חטא שקצרתי בדברי עד כדי כך שלא נכנסתי לדברי הערכה על חברים אחרים, ואני חותם על כל מה שנאמר לגבי כל אחד מהנוכחים. יתכן כי עשיתי זאת מתוך הנחה הקייה מכלנו, שלא להגיד משהו של אדם בפניו. בוחר אני תמיד להגיד שבחו של אדם שלם בפניו. אבל גיין זאת מוסרת, שאני נרתע מלהגיד דברים מלה, ואני מצטרף לכל מה שנאמר ביחס לשלישית העוזרים שלנו, שהם מכלל אבעי הקשת הפוליטית והאחרת, והדרך הטובה לכלם הוא, שלא היו מאואו טיפוס הנפוץ בדרך, הלא-איכפתי, ראינו כמה איכפת היה להם כל מה שנעשה בוועדה, החבריים יהיו בזמן, שהישיבה תהיה פוריה, שהמכתבים יצאו בסדר, והיעוץ הטכפטי יהיה בסדר. היתה זו התגייסות הרחוקה ספורטליות גרידה.

ולמר אורי רצוני לומר, כי גם דברתי על ויכוזים מתוחים, לא התכוונתי למתיחות אישית. היו חלוקי דעות רציניים, ועלי לציין לשבח כולנו, שהדרך לא הפך להתנצחות אישית, ויו"ר הועדה שלא מקברניט רגיל, שאין לו השפעה על הים, יש לו השפעה גדולה על הועדה, והוא יכול לחולל סערות.

אנו בפרדים מתוך הרגשה טובה, ובדומי שנצטער על כך שכמה מחברי הועדה לא יהיו בכנסת השלישית. אבל אני חושב שאקשרים שנקשרו בוועדה, יימשכו, ודעות חברים שיקדישו את עצמם ופרצם לשטחי פעולה אחרים, נראה מותר לעתים תכופות, ובזה אני בפרד כמס.